

Vrhunski sportisti zahtjevaju svoja prava od države Bosne i Hercegovine

Sistemska finansiranje vrhunskog sporta BiH

U Bosni i Hercegovini je postala praksa da se reaktivno djeluje kada su u pitanju vrhunski sportski rezultati. Počnemo sa izgradnjom bazena nakon što se ostvari vrhunski sportski rezultat, a Olimpijskih igara se sjetimo u onom momentu kada olimpijci ulaze u avion ukoliko su nekim čudom obezbjedili novčana sredstva za avio kartu i opremu. Naravno o načinu i putu ostvarenja olimpijske norme niko ne postavlja pitanje, odnosno olimpijaca se sjetimo opet nakon Olimpijskih igara kako bi kritikovali njihove rezultate. U skladu sa ovim „reaktivnim djelovanjem“ sistemska finansiranje vrhunskog sporta će se riješiti kada osvojimo olimpijsku medalju ili kada BiH bude šampion svijeta u fudbalu. Ali s obzirom da se bazen u Mostaru nije još počeo graditi upitno je da li će se sistemska finansiranje vrhunskog sporta ikada riješiti.

Ovakav odnos političara, političkih stranaka i politika je na sceni već 30 godina i do sada se samo deklarativno izražavala želja da se sistemski riješi finansiranje vrhunskog sporta. U ovom periodu vrhunski sportisti i njihovi treneri su „objavili pragove“ ministarstava ne bi li izdejstvovali donaciju ili milostinju iz određenih budžetskih kasa.

Jedina organizacija na državnom nivou koja permanentno skrbi o sportu i sportistima i u skladu sa svojim nebudžetskim mogućnostima radi na sistemskom finansiranju vrhunskog sporta je Olimpijski komitet BiH. S tim u vezi Olimpijski komitet BiH je krajem novembra 2022.g. organizovao „Okrugli sto“ na temu „Sistemska finansiranje sporta u BiH“ na kojem su učestvovali svi predstavnici sportskih strukovnih saveza BiH, najeminentniji sportisti i olimpijci, novinari, kao i vrlo rijetki resorni ministri nadležnih za sport (predstavnik Ministarstva porodice, omladine i sporta RS, Ministar kulture i sporta Kantona Sarajevo, predstavnik Ministarstva kulture i sporta ZE-DO kantona), a iako su svi bili pozvani.

Generalni zaključak ovog skupa je da je današnji model finansiranja odnosno nefinansiranja sporta stihijski, minimalan, bez valjanih kriterija i nadležnosti, te ne vodi napretku i ostvarenju vrhunskih rezultata, nego vodi nazatku i gašenju vrhunskog sporta BiH. Ovim načinom finansiranja i oni rijetki vrhunski rezultati na svjetskom i evropskom nivou koji su do sada ostvareni neće biti ostvareni u budućnosti, a najbolji sportisti će odlaziti u druge države.

I dok su u susjednim državama već doneseni višemilionski budžeti za vrhunski sport za narednu godinu, istovremeno u Bosni i Hercegovini iako smo u mjesecu decembru, grant za 2022. godinu još uvijek nije podjeljen. Važno je napomenuti da u proteklih 10 godina grant za vrhunski sport na državnom nivou 3 puta nije uopšte podjeljen, te su vrhunski sportisti u tim godinama dobili 0 konvertibilnih maraka za svoje aktivnosti.

U ovom trenutku kada se očekuje formiranje državne vlasti i donose se odluke o budžetima na svim nivoima, a želimo vrhunske rezultate u budućnosti učesnici ovog eminentnog sportskog skupa su izrazili jedinstven stav da je neophodno postupiti prema zaključcima „Okruglog stola“ kako slijedi da se:

- 1. Uveća budžet za sport na svim nivoima vlasti BiH** u skladu sa prosjekom Europske unije koja iznosi 1% od ukupnog državnog što bi na državnom nivou iznosilo minimalno 10.7 miliona KM.
- 2. Usvoje adekvatni kriteriji za dodjelu sredstava**, gdje sredstva sa državnog nivoa trebaju biti isključivo namijenjena za Olimpijski komitet BiH, Sportske saveze BiH i Paraolimpijski komitet BiH, što preporučujemo i entitetskim nivoima. Sredstva bi se koristila za pripreme, nastup i nagrade reprezentativnih selekcija ili reprezentativaca (olimpijaca) uz permanentnu kontrolu tokova novca i utroška sredstava.
- 3. Sredstva moraju biti operativna sukcesivno najkasnije od 01.01. za predstojeću godinu**, a ne u decembru kada su gotovo sva takmičenja i aktivnosti završene.
- 4. Izdvoje značajna sredstva od igara na sreću, a posebno SPORTSKIH KLADIONICA** koje koriste sport, sportiste i sportske manifestacije kao osnovno sredstvo funkcionisanja i izvor dobiti.
- 5. Izdvoje adekvatna sredstva za program „Podrška mladim olimpijskim nadama“ na svim nivoima vlasti BiH.**
- 6. Izdvoje adekvatna sredstva za program „Podrška za vrhunske sportiste“** koja bi se usmjerila prema potencijalnim olimpijskim kandidatima i olimpijcima Bosne i Hercegovine.
- 7. Formira jedinstven sistem nagrađivanja za vrhunske rezultate na državnom, odnosno entitetskim nivoima** ostvarenih na olimpijskim igrama, evropskim i svjetskim prvenstvima.
- 8. Napravi jedinstven sistem za dodjelu identičnih naknada na nivou BiH – nacionalnih sportskih penzija za sve vrhunske sportiste.**
- 9. Usvoji strategija razvoja sporta BiH** - dokument je spreman za usvajanje.

Ovi zaključci su proistekli iz komparativne analize finansiranja vrhunskog sport u zemljama iz okruženja. Na prvi pogled postaje jasno zašto zemlje iz okruženja imaju daleko bolje vrhunske rezultate u odnosu na nas u preteklih 30 godina. Da tuga bude veća, naše komšije su za nas nedostižni u smislu finansiranja sporta a oni sami su na dnu ljestvice finansiranja sporta u Evropi (Eurostat).

- Prema dostupnim podacima Slovenija će za narednu godinu izdvojiti 17 miliona KM za potrebe Olimpijskog komiteta Slovenije dok će lokalne zajednice za sport izdvojiti preko 200 miliona KM (izvor OK Slovenije).
- Budžet Hrvatskog olimpijskog komiteta je za 2021. godinu iznosio 51.8 miliona KM.
- Ministarstvo Republike Srbije je za narednu 2023. godinu izdvojilo 84 miliona KM od čega će Olimpijskom komitetu Srbije pripasti 4,32 miliona KM, a sportskim savezima Srbije oko 30 miliona KM. Za nacionalne penzije je izdvojeno oko 19

miliona KM. Za organizaciju međunarodnih takmičenja u Srbiji 3 miliona KM itd. (izvor OK Srbije).

- Makedonija izdvaja za sport preko Agencije za omladinu i sport oko 30 miliona KM od čega Olimpijski komitet Makedonije dobija oko 200 hiljada KM samo za rad kancelarije (izvor OK Makedonije).
- Crno Gora izdvaja za nacionalne sportske federacije, Olimpijski i Paraolimpijski komitet oko 7,8 miliona KM, od čega se izdvaja 600 hiljada KM za rad kancelarije Olimpijskog komiteta Crne Gore (izvor OK Crne Gore).

Olimpijski komitet BiH još uvijek čeka odluku Ministra civilnih poslova BiH kojom bi se 600 hiljada KM podjelilo svim sportskim strukovnih savezima BiH, kao i Olimpijskom komitetu i Paraolimpijskom komitetu.

Učesnici ovog skupa su poručili čitavoj javnosti da je osnovna odgovornost za vrhunske sportske rezultate na licima i institucijama koji kreiraju, usvajaju i realiziraju budžete za vrhunski sport na svim nivoima, a posebno na državnom nivou.

Ukoliko se nešto hitno i sistemski ne promjeni po pitanju finansiranja vrhunskog sporta, vrlo lako se može desiti da najbolji sportisti BiH i BH reprezentacije stupe u generalni štrajk ispred nadležnih institucija BiH i institucija Visokog i Specijalnog predstavnika EU čime bi bili još jednom glavna tema na vijestima širom svijeta. Naredni korak bi bio neodlazak na Olimpijske igre a sigurni smo da to nikome ne treba.